

В. М. Жуковський, К. В. Сімак,
Національний університет «Острозька академія», м. Острог

КЛАСИФІКАЦІЯ ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ НОВОГО ПОКОЛІННЯ У ПРОЦЕСІ ВИКЛАДАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У ВНЗ

У статті проаналізовано можливості використання технічних засобів нового покоління у процесі викладання англійської мови, здійснено класифікацію мобільних програмних додатків для вивчення англійської мови у ВНЗ.

Ключові слова: інформаційно-комунікаційні технології, мобільне навчання, технічні засоби навчання, мобільні програмні додатки.

В статье рассмотрены возможности использования технических средств нового поколения в процессе преподавания английского языка, осуществлена классификация мобильных приложений для изучения английского языка в вузе.

Ключевые слова: информационно-коммуникационные технологии, мобильное обучение, технические средства обучения, мобильные программные приложения.

This article examines the possibility of using innovative technical tools in teaching English, the classification of language learning applications for mobile devices has been considered.

Key words: information and communication technologies, mobile learning, teaching aids and mobile software applications.

Постановка проблеми. Стрімкий розвиток інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) та статус англійської мови як мови міжнародного спілкування, професійне володіння якою уможливило ефективну діяльність та успішну комунікацію на міжнародному рівні, значною мірою вплинули на використання інноваційних інформаційних технологій та організацію навчального процесу під час оволодіння англійською мовою як іноземною. Згідно з Національною стратегією розвитку освіти в Україні на 2012–2021 роки, її пріоритетними напрямками є: підвищення доступності якісної, конкурентоспроможної освіти для громадян України відповідно до вимог інноваційного розвитку суспільства; посилення іншомовної та інформаційної підготовки студентів, та ін. [4]. Впровадження ІКТ, зокрема, використання технічних засобів нового покоління, удосконалив процес оволодіння англійською мовою, стане гарантією ефективності професійного-орієнтованого навчання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій свідчить про те, що проблемі модернізації освіти присвячені дослідження В. Андрущенка, Є. Головіна, І. Зязюна, В. Кременя, А. Лузана, О. Лазаренко, М. Михальченко, Н. Ничкало, С. Рябова, З. Храмова та ін. Модернізація сучасної освіти на основі впровадження ІКТ стала предметом дослідження В. Бикова, Н. Голівер, Р. Гуревича, М. Лазарева, М. Козяра, В. Оліїніка, М. Кларіна, Ю. Машбиця, А. Петровського, Н. Побережної, Є. Полат, І. Роберт, В. Тихомірова та ін. Дослідження в галузі мобільного навчання стало предметом вивчення таких вітчизняних та зарубіжних вчених як М. Кадемія, Н. Рашевська, Т. Андерсон, М. Шарплз, Дж. Еттевел, М. Рагус, Дж. Тракслер.

Мета статті – проаналізувати можливості використання мобільних технічних засобів нового покоління у процесі викладання англійської мови, здійснити класифікацію мобільних програмних додатків для вивчення англійської мови у ВНЗ.

Виклад основного матеріалу. На основі аналізу результатів засідання 6-го круглого столу філантропів «RevolutiOnline. Edu» у Давосі, Швейцарія 25 січня 2013 року, можна зробити висновок, що в найближчому майбутньому абітурієнт буде обирати вищий навчальний заклад, який дає не тільки ґрунтовні знання у процесі аудиторного навчання, а й підтримує процес навчання засобами інформаційно-комунікаційних технологій. Під терміном «інформаційно-комунікаційні технології» ми розуміємо сукупність технологій навчання і виховання, що передбачає використання спеціального програмного та методичного забезпечення, через сучасні інформаційно-комунікаційні технічні засоби (планшет, смартфон, ультрабук, нетбук, ноутбук, мобільний телефон, тощо).

На сучасному етапі відбувається модернізація навчального процесу у ВНЗ на основі використання мобільного навчання (m-learning), електронного навчання (e-learning), повсюдного навчання (u-learning) та змішаного навчання (blended learning). Популярності набуло мобільне навчання.

У науковому обігу існує багато тлумачень поняття «мобільне навчання». Наприклад, В. Куклев розглядає «мобільне навчання» як електронне навчання, з використанням спеціального програмного забезпечення на педагогічній основі між-дисциплінарного та модульного підходів, за допомогою мобільних засобів, незалежно від часу та місця [3]. Дж. Тракслер вважає що, мобільне навчання це окремі конкретні технологічні інновації, упроваджені у навчальний процес для демонстрації технічних переваг та педагогічних можливостей [9]. Як справедливо зазначає Н. Рашевська, мобільне навчання є новою освітньою парадигмою, на основі якої створюється нове навчальне середовище, яке робить навчальний процес всеохоплюючим [5, с. 296].

Не можна не погодитись із думкою М. Кадемії, що важливим є створення відповідного середовища мобільного навчання, яке потребує розробки інтерактивних програмно-педагогічних продуктів (додатків) та їх методичного забезпечення [2, с. 460]. Н. Голівер наводить відмінні риси педагогічного процесу з використанням ІКТ, а саме: індивідуалізація навчальної діяльності, актуалізація проектної (творчої) роботи студентів, зменшення ролі викладача як «джерела знань» і зростання його ролі як «вихователя і наставника» [1, с. 9].

Програмні вимоги, які ставляться до студентів мовних спеціальностей та впровадження Європейського Мовного Портфеля у процесі викладання англійської мови включають необхідність використання технічних засобів нового покоління. Сьогодні технічні засоби нового покоління надають багато освітніх можливостей, що робить їх ефективними засобами навчання у вищій школі. Завдяки сучасним мобільним технічним засобам (планшетам, смартфонам, ультрабукам, нетбукам, ноутбукам, кишеньковим персональним комп'ютерам, тощо) стало можливо навчатися в будь-якому місці й у будь-який зручний час.

Науковці підкреслюють, що використання мобільних технічних засобів навчання під час вивчення іноземної мови сприяє подоланню комунікативного бар'єру; формуванню навичок дослідницької діяльності; створенню підвищеної мотивації до оволодіння мовленнєвими навичками та використання їх у реальних міжособистісних навчальних і ділових контактах. Ми вважаємо, що великою перевагою інноваційних технічних засобів є те, що з їх допомогою студент має до-

ступ до автентичного мовного середовища, оскільки розробниками мобільних програмних додатків до таких пристроїв є носії мови: викладачі, науковці, методисти англomовних країн світу. Крім того, сучасні технічні засоби навчання можуть використовуватися студентами в аудиторній та позааудиторній роботі, а також під час підготовки домашнього завдання.

Варто зазначити, що передумови для мобільного навчання були закладені ще в 70-х роках минулого століття, коли американський вчений Алан Кей запропонував ідею комп'ютера розміром у звичайну книгу для освітніх цілей. У 1990-х роках із появою кишенькових персональних комп'ютерів починається впровадження мобільного навчання у навчальний процес університетів, з'являються перші навчальні проекти для реалізації мобільного навчання. Окремі різновиди планшетів почали з'являтися ще на початку 2000-х років. Проте, поява у 2010 році планшетів Apple iPad та Google Nexus отримала широке розповсюдження, зробивши ці мобільні посткомп'ютерні пристрої та їх спеціальні програмні додатки надзвичайно зручними та ефективними у процесі викладання іноземних мов.

Аналіз інформаційних джерел, навчальних платформ, сучасних засобів та технологій навчання у мережі Інтернет уможливив здійснити класифікацію мобільних програмних додатків (від англ. Applications, скорочено Apps.), що можуть бути використані у процесі викладання англійської мови для студентів, відповідно до таких критеріїв:

1) за навчальною метою:

- формування навичок (лексичних, граматичних, фонетичних) (IDaily Pro, WordBook XL, Busuu, Sentence Builder, IDaily Pro, English is Easy – 1HD, English Verbs Tips, Conversation English, Speech Tutor, Hello-Hello, Basic Pronunciation: Clear Speech from the Start, Phonetics Focus, Happy VOA-ESL, Pronunroid, Phonetizer, Let's Master English, та ін.)

- розвиток умінь (писемного мовлення, читання, аудіювання, говоріння) (Letter Writing Samples, English Writing, Cursive Writing, Learn ESL Reading, Test Your English Elementary, Test Your English Intermediate, Test Your English Advanced, Learn ESL Reading, TOEIC Reading, English Listening Test, та ін.),

- використання тлумачних та перекладних словників (Advanced English Dictionary and Thesaurus, Longman Dictionary for Contemporary English, Dictionary.com, Free Dictionary, Merriam-Webster Dictionary, Oxford Advanced Learner's Dictionary, Idioms and Phrases Dictionary, Webster MultiDictionary, ABC Dictionary Offline, та ін.),

- здійснення автоматичного перекладу (Voice Translator Pro, Google Translate, iTranslate, Translate All Languages, Translator Speak&Translate, Talk Translate, Translate me, Camera Translator, Translate Study, та ін.),

- підготовка до здачі міжнародних тестів (TOEIC ETS, ESL Tests, ESL TOEFL/IELTS Tips, English Tests Demo, TOEIC Test, English Errors Tests, Ace Your Next Test, TOEFL Test, Test Pronunciation, TOEFL Listening, та ін.);

2) за віковою категорією:

- для дітей, що вивчають англійську мову (ABC Order, Cambridge Starters, Place Numbers on the Clock, Count Your Chickens, I Spy Colors, Missing Letter Game, Mr. Elephant's Memory Game, Number Train, Text Twist, Puppet Pals, Memory House, та ін.),

- для студентів, що вивчають англійську мову (BBC Learning English, Evernote, Longman Dictionary for Contemporary English, Phonetics Focus, English is Easy, Berlitz My English Coach for iPad, Connect ESL, ESL Random Questions, TED.com, та ін.),

- для дорослих, що вивчають англійську мову (LearnEnglish British Council, Evernote, Longman Dictionary for Contemporary English, Phonetics Focus, English is Easy, Price Word, Grammar Up, Talk About, ESL Robot Pro, Dialogues, ESL Jobs World, та ін.);

3) за типом операційної системи (ОС):

- Android (використовується для планшетів і смартфонів),

- iOS (використовується для продукції компанії Apple – iPhone, iPod, iPad),

- Windows Phone (використовується для смартфонів);

4) за типом локалізації (сервер з якого можна завантажити мобільні додатки відповідно до типу ОС):

- Google Play для Android (Daily English, Learn English, English Verbs Tips, ESL Vocabulary Quiz, ESL Tests, Dialogues, UsingEnglish.com, 4 Pics 1 Word, Smart Phonics, Uncountable Nouns R2G, English Grammar, Speak English, English PodCast, BBC 6 Minute English),

- App Store для iOS (Conversation English, Sentence Builder, Intro to Letters, Speech Tutor, IDaily Pro, Hello-Hello, Basic Pronunciation: Clear Speech from the Start, WordBook XL, Busuu, Berlitz My English Coach for iPad, Memory House, Price Word, Word Monsters),

- Windows Phone Apps+Games Store для Windows Phone (Duolingo, Trivia, ABC Letters and Phonics, Flashcards Pro, Learn Speak English, Lessons of Life, BBC English, LinguaLeo, Vocabulary Builder, Kids ABC and Counting, Speak English – Say 2 Me, 504 TOEFL Words, VOA English, Babbel, Oxford 3000, English Writing Skills), та ін.;

5) за доступністю:

- безкоштовні (ESL Player, ESL Daily English, ESL Podcasts, ESL Robot Pro, ESL Crossword, Smart Phonics, Test Your English, English Grammar, Dictionary.com),

- платні (ESL Tests, English Pro, Free Dictionary, ESL Grammar Bank, Level Tests, Idioms Pro, Easy Writing, New English, English Grammar Practice, Exceller for ESL:Reading);

6) за популярністю:

- топ-5 для Android (Lingua Leo, Grammar 2, English Daily, Busuu, Memrise),

- топ-5 для iOS (Duolingo, Words, Easy Ten, Speaking Pal, Wordflex Touch Dictionary),

- топ-5 для Windows Phone (Babbel, BBC Learning English, Eillo7 English learning, Learn English Channels, Voice Translator Pro).

Встановлено, що більшість мобільних додатків через свою практичність у користуванні, дружелюбний інтерфейс, інтерактивність та популярність серед користувачів є стали результативними засобами для мобільного навчання у процесі оволодіння англійською мовою. Проте, варто зауважити, що при впровадженні мобільних ІКТ у навчальний процес постає питання щодо їх технічної підтримки та правильного методичного використання, оскільки, широке залучення словників у процес викладання англійської мови є однією із умов актуалізації пізнавальної і комунікативної потреби студентів-філологів. Словники мобільних версій стали інноваційними та необхідними засобами навчання, які підтримують тенденцію швидкого оновлення та розповсюдження інформації. Наведемо приклад використання інноваційних мобільних засобів навчання і процесі оволодіння англійською мовою як іноземною на прикладі сучасного тлумачного англomовного словника. Тож, словник для мобільного пристрою *Advanced English Dictionary and Thesaurus*, у порівнянні з будь-якими паперовими чи звичайними електронними словниками, дає можливість студенту здійснювати автоматичний пошук

3G 11:06 AM
Advanced English Dictionary & Thesaurus
consider
 ► v
1. think, believe, conceive - judge or regard; look upon; judge
"I think he is very smart"
"I believe her to be very smart"
"I think that he is her boyfriend"
"The racist conceives such people to be inferior"
Hypernyms: [evaluate](#)
Hyponyms: [hold](#), [rethink](#), [think](#), [think of](#), [feel](#), [see](#)
Related words: [consideration](#), [consideration](#), [thought](#), [thought](#)
2. see, reckon, view, regard - deem to be
"She views this quite differently from me"
"I consider her to be shallow"
"I don't see the situation quite as negatively as you do"
Hypernyms: [think](#)
Hyponyms: [expect](#), [receive](#), [reconsider](#), [reconsider](#), [include](#), [call](#), [like](#), [relativize](#), [identify](#), [favor](#), [abstract](#), [reify](#), [idealize](#), [deem](#), [respect](#), [disrespect](#), [make](#)

слів, їх значень, та прикладів вживань завдяки інноваційним технологіям, вміщених на мобільному пристрої. Більше того, у процесі навчання читання, письма, слухання автентичного тексту студенти мовних спеціальностей мають можливість використовувати функцію програмного додатку Smart Search, що уможлиблює пошук студентом не лише точного і зрозумілого тлумачення слова, але і його антонім, синонім, та тенденції сполучуваності слова. Крім того, цей мобільний додаток включає в себе низку особливостей, які допоможуть студентам-філологам розширити свій словниковий запас створюючи індивідуальні категорії та списки слів (Favourite), маючи швидкий доступ до недавно вивчених слів (History) для повторення вивченого вокабуляру, інтерактивно вивчаючи нове слово кожного дня (Daily), тощо. Більше того, *Advanced English Dictionary and Thesaurus* містить інноваційну лексичну базу англійської мови WordNet®, яку було розроблено науковою когнітивною лабораторією Принстонського університету. Цей факт робить словник інноваційним і зручним у використанні, адже іменники, дієслова, прикметники і прислівники групуються у групи пізнавальних синонімів, взаємопов'язаних за допомогою понятійно-сміслових і лексичних відносин (hypernyms, hyponyms, meronyms). У результаті, мережа осмислено пов'язаних слів і понять тлумачного словника та тезауруса (близько 592 000 тлумачень, 335 000 посилань, та 4.9 мільйонів слів): допоможе студентам-філологам краще зрозуміти значення слів, полегшить швидке виявлення відповідного значення слова, дозволить швидко та інтерактивно запам'ятовувати нові слова та використовувати їх студентами як в індивідуальній, так і в груповій іншомовній діяльності.

Висновки. Отже, аналіз технологій мобільного навчання засвідчив, що використання інформаційно-комунікаційних технологій є пріоритетним напрямком модернізації системи вищої освіти в Україні. Останні дослідження показали, що систематичне оновлення програмного забезпечення для мобільних додатків сприяє широкому використанню їх у процесі викладання англійської мови, що дає можливість формувати інформативні компетенції, ефективно організувати самостійну роботу студентів, формувати їх аналітичне та креативне мислення. За таких умов організація процесу викладання англійської мови стає можливою з будь-якого портативного мобільного пристрою, наприклад, планшета, смартфона, ультрабука, ноутбука, нетбука, мобільного телефона, тощо. Застосування інноваційних технічних засобів навчання є ефективним за умов використання правильного підходу до організації освітнього середовища з педагогічною метою.

Перспективами подальших пошуків у цьому напрямку ми вбачаємо дослідження проектування мобільних додатків викладачами ВНЗ та студентами у процесі навчання.

Література:

1. Голівер Н. О. Дидактичні умови використання комп'ютерних технологій у процесі навчання студентів вищих технічних закладів : автореф. дис. на здобуття наукового ступеня канд. пед. наук / Н. О. Голівер. – Луцьк, 2005. – С. 9.
2. Гуревич Р. С. Мобільне навчання – сучасна субдисципліна педагогічної освіти / Р. С. Гуревич, М. Ю. Кадемія // Wydawnictwo Naukowe Instytutu Technologii Eksploatacji – PIB 26-600 Radom, ul. K. Pułaskiego 6/10. – S. 460.
3. Куклев В. А. Становление системы мобильного обучения в открытом дистанционном образовании / В. А. Куклев // Международная научно-практическая заочная конференция «Интернет в образовании», 12 октября 2009 – 01 апреля 2010 г.; Москва : Современная гуманитарная академия; Московская финансово-промышленная академия. – Режим доступа: http://www.conf.muh.ru/091012/thesis_Kuklev.htm
4. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012–2021 роки [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://iitzo.gov.ua/files/proekt_rozvitku_osviti_2012_2021_doc
5. Рашевська Н. В., Ткачук В. В. Технології мобільного навчання / Н. В. Рашевська, В. В. Ткачук // Педагогіка вищої та середньої школи, 1 (35). – С. 295–301. – ISSN 2304-4470
6. Роберт И. В. Теория и методика информатизации образования (психолого-педагогический и технологический аспекты) / И. В. Роберт. – М. : ИИО РАО, 2008. – 274 с.
7. Mobile Learning: a Handbook for Educators and Trainers / Edited by: Agnes Kukulska-Hulme, John Traxler. – Routledge, 2005. – 192 p.
8. Sharples M. A Theory of Learning for the Mobile Age / Sharples M., Taylor J., Vavoula G. // The Sage Handbook of E-Learning Research / R. Andrews & C. Haythornthwaite (eds.). – London : Sage, 2007. – P. 21–47.
9. Traxler J. Defining, Discussing, and Evaluating Mobile Learning : The moving finger writes and having writ... / Traxler J. // International Review of Research in Open and Distance Learning. – 2007. – June. Volume 8. – Number 2.
10. <http://ipadintheeslclassroom.weebly.com/>